

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 48

Том 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

Головний редактор:

Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор, професор кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Члени редакційної колегії:

Байша Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Херсонського національного технічного університету

Благуна Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Боровик Людмила Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної кадрової академії, доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного технічного університету

Галацин Катерина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Козяр Микола Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства Національного університету водного господарства та природокористування

Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент, радник Міністра освіти і науки України

Кузьменко Ольга Степанівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізико-математичних дисциплін Льотної академії Національного авіаційного університету, старший науковий співробітник Національного центру «Мала академія наук України»

Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Чернігівського національного технологічного університету

Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, член-кореспондент НАПН України

Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Херсонського державного університету

Шкабаріна Маргарита Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука

Алісаускіене Мілда – доктор соціальних наук, професор, завідувач кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Гражісене Віталія – доктор педагогічних наук, завідувач відділу якості освіти Вільнюської академії мистецтв (Вільнюс, Литовська Республіка)

Конрад Яновський – PhD, ректор Економіко-гуманітарного університету у Варшаві (Варшава, Республіка Польща)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 6 від 27.06.2022 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта,
013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта, 015 – Професійна освіта
(за спеціальностями), 016 – Спеціальна освіта)
відповідно до Наказу МОН України від 14.05.2020 № 627 (додаток 2)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» зареєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 22897-12797P від 02.08.2017 року)

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Козловська І.М., Цюприк А.Я., Заячківська Н.М. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ.....	9
Костенко О.В. ДОРОБОК НІМЕЦЬКИХ ФІЛАНТРОПІСТІВ ХVІІІ СТ. У УКРАЇНСЬКОМУ ТА НІМЕЦЬКОМУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ ПОЧАТКУ ХХІ СТ.: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	14
Пастирська І.Я. МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	18
Потапенко О.Б. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	22
Рикачевський О.В. МОРАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ	25
Тушніцький Н.І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	31
Якобчук Н.О. ПОСТАТЬ ВОЛОДИМИРА НАУМЕНКА (1852 – 1919) У СПОГАДАХ ЙОГО СУЧАСНИКІВ	35

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

Ліскович О.В. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ.....	43
Мегеш Н.О. НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ.....	49
Мельничук В.П., Карабінюк М.М., Лета В.В. ПРОПЕДЕВТИЧНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	55
Микитенко М.М. MA, MSC, MED: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.....	59
Мішеніна Т.М., Качайло К.А. ЕТНОКУЛЬТУРНІ АКЦЕНТУАТОРИ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	64
Найда Р.Г. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В УКРАЇНІ ЯК ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	70
Новаківська Л.В. НАСТУПНІСТЬ У ВИВЧЕННІ СЛОВЕСНОСТІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ СТОЛІТТЯ): ВІД РИТОРИКИ ДО «ПРАКТИЧНОГО» МЕТОДУ.....	75
Павлов Я.В., Самсонов Ю.В., Бородін С.В., Толочкєєв В.О., Кушнарєєв Б.О. СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ «СТУГНА-П» У РІЗНИХ УМОВАХ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ (ОПЕРАТИВНОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ.....	80
Писарська Н.В., Немерцова О.Е., Чернявська С.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРМІНОЗНАВСТВО» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	86
Сороколїт Н.С. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ «ІННОВАЦІЙНІСТЬ» У ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	91

Чернета Т.О., Мережко Ю.В. ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ КУРСИ З СОЛЬНОГО СПІВУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	95
Шевчук Л.М. ПРО ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ..	99
Шуневич О.М. ЧИННИКИ ВИБОРУ ВЧИТЕЛЕМ КОМУНІКАТИВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ.....	103
Юрій Р.Ф., Ільїна-Стогнієнко В.Ю., Ковтун Л.О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	108
Яновська Л.Г., Яновський А.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	115
РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	
Копчак О.В., Рогозін В.В. МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ І СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	119
Кравченко С.О., Бажан С.П. ПЕРСОНАЛЬНИЙ БРЕНДИНГ ЯК СУЧАСНА ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	124
Кудрявцева О.А. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ.....	128
Кузнєцова К.С., Квасецька Я.А. СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «CLOUD COMPUTING» В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	133
Левіт Д.А., Євтухова Т.А. НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «МЕДІАГРАМОТНІСТЬ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ-ВОКАЛІСТІВ.....	138
Лимар Л.В. ДОСВІД ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ГАЛУЗІ ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ДИСТАНЦІЙНО.....	145
Мазуренко Ю.А. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	149
Maksymovych G.O., Shulga T.V., Yurchenko S.O. ON THE IMPORTANCE OF CIVIL AVIATION STAFF'S AUDITORY COMPETENCE IN THE CONTEX OF FLIGHT SAFETY	154
Мельниченко Г.В., Сусол Л.О. СПОСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ І ТЕОРЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТВОРЧЕ ПИСЬМО (ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА)»	159
Попова Л.М. ЕКЗЕМПЛІФІКАЦІЯ ТЕРМІНУ «ТРАНСВЕРСАЛЬНІСТЬ» У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	165
Рум'янцева К.Є. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	170
Удич З.І., Русин Л.П., Шапаренко І.Є., Грищенко С.В. ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	174

Фекета І.Ю., Славик Р.В., Лета В.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У СТУДЕНТІВ ГЕОГРАФІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	178
Zhang Gui INTRODUCTION OF PERSONALLY-ORIENTED TECHNOLOGY IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF CHILDREN'S MUSIC SCHOOL AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF ESTHETS.....	183
Шкабаріна М.А., Мельничук Л.Б., Близнюк С.В. КРИТЕРІАЛЬНО-РІВНЕВА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	187
РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Поханіч Ян РІВЕНЬ ОСВІЧЕНОСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ХАРАКТЕР ДЕМОКРАТИЧНИХ ЗМІН: ДОСВІД ПЕРЕХІДНОЇ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.....	191
РОЗДІЛ 5. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
Дебич М.А. ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	195
Погребняк В.П., Дашковська О.В., Мельник О.М. ВИЩА ШКОЛА УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	199
РОЗДІЛ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ	
Васильєв Г.А. ВПЛИВ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА РОЗВИТОК ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ.....	206
Ткачук А.І. МУЛЬТИКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ CASE STUDIES).....	210
Шевчук К.Д., Тирон О.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	215
РОЗДІЛ 7. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Крива М.В., Кушей Н.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ РАНЬОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	219
Смолюк С.В. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	223
РОЗДІЛ 8. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ	
Kryukova Ye.S., Yamshynskaya N.V., Stavytska I.V., Kutsenok N.M. STIMULATING THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN THE CONTEXT OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE.....	227
Яремчук Я.Л. ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ІМПРОВІЗАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА БАЯНА-АКОРДЕОНА.....	233

CONTENTS

SECTION 1. GENERAL PEDAGOGY AND HISTORY OF PEDAGOGY

Kozlovska I.M., Tsiupryk A.Ya., Zaiachkivska N.M. HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE TECHNOLOGICAL APPROACH DEVELOPMENT IN EDUCATION.....	9
Kostenko O.V. WORKS OF GERMAN PHILANTROPISTS OF THE 18 TH CENTURY IN THE UKRAINIAN AND GERMAN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL DISCOURSE OF THE EARLY 21 ST CENTURY. A COMPARATIVE ANALYSIS.....	14
Pastyrska I.Ya. THE ARTICLE IS DEVOTED TO THE PROBLEM OF INTERDISCIPLINARY TEACHING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.....	18
Potapenko O.B. FORMULATION AND IMPLEMENTATION OF DEMOCRATIC PRINCIPLES OF LIGHTING PROCESS...	22
Rykachevskyi O.V. MORAL AND PEDAGOGICAL FUNDAMENTALS OF DEONTOLOGICAL CULTURE FORMATION.....	25
Tushnitskyi N.I. CONCEPTUAL FUNDAMENTALS FOR DEVELOPMENT OF CHRISTIAN VALUES OF LAW STUDENTS...	31
Yakobchuk N.O. VOLODYMYR NAUMENKO (1852 – 1919) IN THE MEMORIES OF HIS CONTEMPORARIES.....	35

SECTION 2. THEORY AND METHODOLOGY OF TEACHING
(IN THE FIELDS OF KNOWLEDGE)

Liskovych O.V. THE METHOD OF USING INTEGRATED TASKS IN THE PROCESS OF TEACHING PHYSICS.....	43
Mehesh N.O. THE LEGISLATIVE AND REGULATORY BASES OF PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION IN FUTURE PHILOLOGISTS OF APPLIED LINGUISTICS.....	49
Melnychuk V.P., Karabiniuk M.M., Leta V.V. PROPAEDEUTIC PEDAGOGICAL PRACTICE OF STUDENTS-GEOGRAPHERS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	55
Mykytenko M.M. MA, MSC, MED: COMMON AND DIFFERENT FEATURES IN THE CONTEXT OF DISTANCE LEARNING FOR FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS IN GREAT BRITAIN.....	59
Mishenina T.M., Kachailo K.A. ETHNOCULTURAL ACCENTUATORS IN THE LANGUAGE TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS...	64
Naida R.G. TRAINING OF FUTURE EDUCATORS IN UKRAINE AS HISTORICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM.....	70
Novakivska L.V. SEQUENCE IN THE STUDY OF LITERATURE (SECOND HALF OF THE XIX CENTURY): FROM RHETORIC TO THE "PRACTICAL" METHOD.....	75
Pavlov Ya.V., Samsonov Yu.V., Borodin S.V., Toloknieiev V.O., Kushnarov B.O. ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF FORMATION OF READINESS OF FUTURE OFFICERS OF THE NGU FOR APPLICATION OF THE "STUGNA-P" COMPLEX IN DIFFERENT CONDITIONS OF COMBAT ACTIVITY.....	80
Pysarska N.V., Nemertsova O.E., Cherniavska S.M. PECULIARITIES OF TEACHING THE DISCIPLINE «TERMINISTICS» FOR STUDENTS OF HIGHER EDUCATION IN THE CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF DISTANCE EDUCATION.....	86

Sorokolit N.S. FORMING OF KEY COMPETENCE “INNOVATION” AMONG PUPILS WITH PHYSICAL EDUCATION TOOLS.....	91
Cherneta T.O., Merezhko Yu.V. ELECTRONIC TRAINING COURSES IN SOLO SINGING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....	95
Shevchuk L.M. ON FORMS OF ORGANIZATION OF TEACHING 5 TH -6 TH GRADES UKRAINIAN AS A STATE LANGUAGE.....	99
Shunevych O.M. FACTORS OF TEACHER'S CHOICE OF COMMUNICATIVE PEDAGOGICAL STRATEGIES.....	103
Yurii R.F., Iliina-Stohniienko V.Yu., Kovtun L.O. IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE TEACHING METHODS IN TRAINING FUTURE DOCTORS.....	108
Yanovska L.H., Yanovskyi A.O. IMPLEMENTATION OF PERSONALLY-ORIENTED LEARNING IN HISTORY LESSONS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	115
SECTION 3. CORRECTIONAL PEDAGOGY	
Kopchak O.V., Rohozin V.V. METHOD OF IMPLEMENTATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS AND STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE DENTISTS BY SIMULATION EDUCATION MEANS AND ANALYSIS OF RESEARCH RESULTS.....	119
Kravchenko S.O., Bazhan S.P. PERSONAL BRANDING AS A MODERN PROFESSIONAL COMPETENCE OF A FUTURE TEACHER.....	124
Kudriavtseva O.A. CONCEPTUAL BASIS FOR FORMING THE READINESS OF FUTURE BACHELOR OF PRESCHOOL EDUCATION FOR INNOVATIVE ACTIVITIES WITH CHILDREN OF EARLY AGE.....	128
Kuznietsova K.S., Kvasetska Ya.A. STATE OF PREPARATION OF FUTURE EDUCATORS FOR THE USE OF CLOUD COMPUTING TECHNOLOGY IN THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE PRESCHOOL INSTITUTION.....	133
Lievit D.A., Yevtukhova T.A. TRAINING COURSE “MEDIA LITERACY” AS A MEAN FOR DEVELOPING MEDIA COMPETENCE OF PROSPECTIVE VOCALISTS.....	138
Lymar L.V. FROM EXPERIENCE OF SHAPING ENGLISH ACADEMIC COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE PHDS IN MEDICAL SCIENCES BY DISTANCE METHODS.....	145
Mazurenko Yu.A. EXPERIMENTAL VERIFICATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FUTURE AIRCRAFT MAINTENANCE ENGINEERS' TRAINING FOR PROFESSIONAL COMMUNICATION.....	149
Maksymovych G.O., Shulga T.V., Yurchenko S.O. ON THE IMPORTANCE OF CIVIL AVIATION STAFF'S AUDITORY COMPETENCE IN THE CONTEX OF FLIGHT SAFETY	154
Melnychenko H.V., Susol L.O. METHODS OF ORGANIZING PRACTICAL AND THEORETIC ACTIVITY OF HIGHER EDUCATION PURSUERS IN THE FRAMEWORKS OF THE DISCIPLINE “CREATIVE WRITING (MAIN FOREIGN LANGUAGE)”.....	159
Popova L.M. EXEMPLIFICATION OF THE TERM “TRANSVERSALITY” IN THE MODERN SCIENTIFIC SPACE THROUGH THE PRISM OF TRAINING A FUTURE SPECIALIST.....	165
Popova L.M. ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK IN THE COURSE OF “HIGHER MATHEMATICS” UNDER CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	170

Udych Z.I., Rusyn L.P., Shaparenko I.Ye., Gryshchenko S.V. USE OF HEALTH CARE TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	174
Feketa I.Yu., Slavik R.V., Leta V.V. FORMATION OF ENVIRONMENTAL CONSCIOUSNESS OF STUDENTS OF GEOGRAPHICAL SPECIALTIES: CHALLENGES AND PROSPECTS.....	178
Zhang Gui INTRODUCTION OF PERSONALLY-ORIENTED TECHNOLOGY IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF CHILDREN'S MUSIC SCHOOL AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF ESTHETS.....	183
Shkabarina M.A., Melnychuk L.B., Blyzniuk S.V. CRITERION-LEVEL STRUCTURE OF READINESS OF PRIMARY PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR THE USE OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES.....	187
SECTION 4. SOCIAL PEDAGOGY	
Pokhanich Yan THE LEVEL OF EDUCATION OF THE PUBLIC AND THE DEMOCRATIC CHANGE: THE EXPERIENCE OF THE TRANSITIONAL SLOVAK REPUBLIC.....	191
SECTION 5. THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT	
Debych M.A. POLICY FOR ENSURING THE EFFICIENCY OF EDUCATIONAL ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF INTERNATIONALIZATION: CASE OF GREAT BRITAIN.....	195
Pogrebniak V.P., Dashkovska O.V., Melnyk O.M. HIGHER SCHOOL OF UKRAINE IN THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE.....	199
SECTION 6. THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATION	
Vasyliiev H.A. THE INFLUENCE OF MEANS OF PHYSICAL CULTURE ON THE DEVELOPMENT OF VOLUNTARY QUALITIES OF STUDENT PERSONALITY.....	206
Tkachuk A.I. MULTICULTURAL COMMUNICATION AS ONE OF THE FACTORS FOR FORMING STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE (THROUGH THE USE OF CASE STUDIES).....	210
Shevchuk K.D., Tyron O.O. CHARACTERISTICS OF PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF A VALUE ATTITUDE TO NATURE IN JUNIOR SCHOOLCHILDREN.....	215
SECTION 7. PRESCHOOL PEDAGOGY	
Kryva M.V., Kushei N.M. ORGANIZATION OF EDUCATIONAL SPACE FOR EARLY DEVELOPMENT OF CHILDREN OF EARLY AND PRESCHOOL AGE.....	219
Smolyuk S.V. USE OF INNOVATIVE LEARNING TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER OF PRESCHOOL EDUCATION.....	223
SECTION 8. LEARNING THEORY	
Kryukova Ye.S., Yamshynskaya N.V., Stavyska I.V., Kutsenok N.M. STIMULATING THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN THE CONTEXT OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE.....	227
Yaremchuk Ya.L. FORMATION OF IMPROVISATION SKILLS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE ACCORDION-ACCORDION TEACHER.....	233

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE TEACHING METHODS IN TRAINING FUTURE DOCTORS

Стаття присвячена визначенню інноваційних методів навчання, які застосовуються в медичних закладах вищої освіти України при підготовці майбутніх лікарів, проблем впровадження та шляхів їх вирішення. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищити конкурентоспроможність вищої медичної освіти, вивести її на якісно новий рівень та покращити якість надання медичних послуг.

Мета статті – розроблення напрямів вирішення проблем, пов'язаних з впровадженням інноваційних методів навчання при підготовці майбутніх медиків. Для досягнення мети під час дослідження було розглянуто поняття «інноваційні методи», визначено мету їх використання та основні види. Після аналізу вітчизняного досвіду виокремлено проблеми, які уповільнюють процес впровадження інноваційних методів навчання та запропоновано шляхи їх вирішення.

В ході проведення дослідження були використані методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції. В статті вперше запропоновані практичні шляхи вирішення проблем, що мають негативний вплив на впровадження інноваційних методів навчання.

За результатами дослідження встановлено, що інноваційні методи підготовки студентів-медиків – це технології навчання, засновані на впровадженні нових способів взаємодії педагога та студента. Основною метою їх використання є виховання професійної компетентності. Впровадження інноваційних методів навчання ускладнюється низьким рівнем кадрового потенціалу медичних закладів вищої освіти, моральним та фізичним зносом їх матеріально-технічної бази, відсутністю сучасних навчально-дослідницьких, наукових та клінічних центрів, застарілістю програм навчання та систем підготовки майбутніх лікарів, відтоком студентів-медиків за кордон. Основними шляхами вирішення цих проблем є: стажування викладачів, залучення міжнародних організацій до відновлення зруйнованої інфраструктури та модернізації існуючої матеріально-технічної бази, розробка нових посібників та програм навчання, спрощення умов вступу до вітчизняних медичних освітніх закладів. Практичне значення дослідження полягає в можливості застосовувати отримані результати закладами вищої освіти, які готують майбутніх фахівців медичної сфери.

Ключові слова: інноваційні методи, медична освіта, професійна компетентність, мозковий штурм, Case-study, освітній процес.

This article is devoted to determining the innovative methods of teaching used in medical institutions of higher education in Ukraine in the training of future doctors, the problems of implementation and ways to solve them. The relevance of the research stems from the need to improve the competitiveness of higher medical education, to bring it to a qualitatively new level and improve the quality of medical services.

The aim of the article - development of directions of solution of problems, connected with introduction of innovative methods of training at preparation of future physicians. In order to achieve the goal, the study considered the concept of "innovative methods", defined the goals of their use and the main types. After analyzing the domestic experience, the problems that slow down the process of implementation of innovative methods of training were identified and ways to solve them were proposed.

In the course of the study methods of analysis, synthesis, induction and deduction were used. The article for the first time proposes practical ways to solve the problems that have a negative impact on the implementation of innovative teaching methods.

According to the results of the study, it was established that innovative methods of training medical students are learning technologies based on the introduction of new ways of interaction between the teacher and the student. The main purpose of their use is to nurture professional competence. The implementation of innovative methods of training is complicated by the low level of staff potential of medical institutions of higher education, the moral and physical deterioration of their material and technical base, the lack of modern teaching, research and clinical centres, outdated curriculum and training systems for future doctors, the outflow of medical students abroad. The main ways of solving these problems are: training of teachers, involvement of international organisations in restoration of the destroyed infrastructure and modernisation of the existing material and technical base, development of new manuals and curricula, simplification of conditions of admission to domestic medical educational institutions.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the obtained results of higher education, which prepare future specialists in the medical field.

Key words: innovative methods, medical education,

УДК 378.14:61

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.21>

Юрій Р.Ф.,

канд. фіз.-мат. наук,
доцент кафедри біофізики,
медичної апаратури та інформатики
Вінницького національного медичного
університету імені М.І. Пирогова

Ільїна-Стогнієнко В.Ю.,

канд. мед. наук,
доцент кафедри загальної
та військової хірургії
Одеського національного
медичного університету

Ковтун Л.О.,

канд. мед. наук,
асистент кафедри дерматології
та венерології
Одеського національного
медичного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Медична освіта минулого століття заснована на передачі знань від викладача до студентів та побудована на лекціях й отриманні практичного клінічного досвіду. На той час цей метод підготовки майбутніх лікарів вважався найефективнішим. Проте, приєднання України до Болонського процесу, яке відбулося 19 травня

2005 року у норвезькому місті Берген, внесло кардинальні зміни в сферу медичної освіти. В результаті роботи численних експертних груп, міжнародних нарад та конференцій було сформульовано основні вимоги до медичних закладів вищої освіти та факультетів, які пред'являються державою та суспільством. До них відноситься єдність освіти, наукових досліджень та клінічної практики. Щоб відповідати цим вимогам, медичні заклади вищої

освіти повинні створити умови для високоякісних наукових досліджень та полівалентної освіти, за якої компетенції дипломованого випускника дозволяють йому вибрати будь-яку зі спеціальностей чинної номенклатури або кар'єру вченого чи викладача. Особливу увагу необхідно приділити стимулюванню клінічного мислення студента, наділенню необхідними знаннями, вміннями та навичками. Майбутній лікар повинен бути підготовлений до систематичного опрацювання потужного потоку інформації, інтеграції знань з застосованого зарубіжного досвіду та у процесі вивчення нових дисциплін. З урахуванням цих вимог необхідно не тільки розробляти нові програми та навчальні плани, а й впроваджувати інноваційні методи навчання, спрямовані на модернізацію вищої медичної освіти. Вони стимулюють клінічне мислення, формують у студентів певний творчий потенціал, сприяють формуванню у майбутніх лікарів інтересу до обраної професії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційні методи навчання, які застосовуються при підготовці студентів-медиків, розглядаються в роботах багатьох науковців. До них можна віднести Мазур Л. А. [1], Сеченову І. М. [2], Єсауленко І. Е. [5], Пашкова А. Н. [5], Панфілова А. П. [6] та ін. Кожен з авторів має свою точку зору з приводу інноваційних методів, які потрібно використовувати в навчанні майбутніх лікарів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах, коли необхідна модернізація вищої медичної освіти та покращення якості надання медичних послуг, недостатньо уваги приділяється впровадженню інноваційних методів навчання при підготовці майбутніх лікарів. Саме тому це питання потребує поглибленого дослідження та аналізу. Враховуючи вищезазначене, **мета статті** полягає в розробленні напрямів вирішення проблем, пов'язаних з впровадженням інноваційних методів навчання при підготовці майбутніх медиків.

Виклад основного матеріалу. В класичній педагогічній науці виокремлюють два підходи до навчання: інформативний та діяльнісний [1, с. 102]. Інформативний підхід у викладанні відповідає так званій «директивній» моделі навчання, коли викладач ініціює потік інформації, а студент її механічно відтворює. Основними критеріями директивної моделі навчання є точність, безперечність, однозначність, достовірність матеріалу, що подається у процесі навчання. В умовах застосування інформативного підходу передбачається самостійна робота студентів у позаурочний час, поточний та підсумковий контроль. При інформативному підході студент читає навчальний матеріал, запам'ятовує його та на занятті відтворює викладачеві. При цьому враховується, що інформація потрапляє до короткочасної пам'яті

і не фіксується надовго, оскільки через дві-три доби студент може відтворити до 20% отриманого матеріалу, а ще через тиждень – трохи більше 5 – 10% [2, с. 44]. Цей метод досить часто застосовується у процесі самостійного навчання на основі онлайн-курсів, дистанційних уроків тощо.

Разом з тим, якщо інформативний метод навчання цілком підходить для студентів більшості закладів вищої освіти, то для студентів-медиків інформаційних методів не є достатньо для того, щоб отримати достатній рівень компетенцій. З метою формування кваліфікованих спеціалістів, що готові вирішувати практичні завдання, застосовується діяльнісний підхід.

Діяльнісний підхід передбачає передачу інформації від викладача студенту і навпаки. При діяльнісному підході метою навчання є формування вміння вирішувати типові завдання (діяти у реальних або нестандартних ситуаціях). Студент знайомиться з навчальним матеріалом (але не заучує його), а потім виконує завдання викладача, спрямоване на активну роботу з новим матеріалом. Такий підхід характерний для інтерактивної моделі викладання, яка є більш ефективною, однак передбачає радикальну зміну ролі викладача в процесі навчання студента та впровадження інноваційних методик, спрямованих на засвоєння нових знань, умінь та формування навичок.

Як у інформаційному, так і діяльнісному підході до навчання застосовуються класичні прийоми, що доповнюються інноваційними. Для того, щоб сформувати кваліфікованого спеціаліста, необхідно застосовувати не тільки інновації на практиці, однак і в процесі самого навчання. Саме ж поняття «інновації» походить від латинських слів «in» – і «nove» – новий і означає процес освоєння та впровадження нового [3, с. 58].

Інноваційні чи новаторські методи підготовки студентів-медиків – це технології навчання, засновані на впровадженні нових способів взаємодії педагога та студента. Вони дозволяють впровадити різні методи, прийоми, інструменти навчання, які в результаті дозволяють досягти цілей, виконати поставлені завдання з врахуванням основних принципів освіти. Крім того, використання в процесі навчання інноваційних методів є рушійною силою всього процесу здобуття знань, його відповідність сучасним тенденціям розвитку освіти. Впровадження інноваційних методів дозволяє провести реформу не лише в процесах навчання, а й освітніх програмах загалом.

Основною метою використання інноваційних методів навчання є виховання професійної компетентності. З цієї причини акценти у сучасному процесі навчання переносяться з інформаційного навчання на безпосередній процес отримання знань та способи перенесення знань у професійну діяльність. При цьому дієвість та ефективність

цього процесу залежить від великої кількості компонентів, які входять в систему. До компонентів професійної компетентності відносяться: 1) пізнавальна активність; 2) креативне мислення; 3) аналітичне мислення; 4) проблемно-орієнтоване навчання; 5) інноваційність; 6) адаптивність.

В центрі уваги при цьому залишається студент та його пізнавальна активність. Формування мотивації, стимуляція креативного мислення, здатність отримувати, аналізувати та застосовувати дані з метою вирішення проблемних питань, генерація нових ідей та здатність керувати результатами інтелектуальної діяльності, миттєва адаптація до мінливих ситуацій – завдання сучасної медичної освіти, які можна вирішити виключно шляхом комбінації традиційних та інноваційних методів навчання.

Застосування різноманітних методів навчання викликає у студентів інтерес до занять, що дуже важливо для вироблення мотивованого ставлення до підготовки. Проте, одночасне використання кількох форм та методів може дезорієнтувати студента, тому при їх виборі важливо чітко формулювати основну мету заняття, вимоги до методики та результату навчання.

Розглянемо основні інноваційні методи навчання, які використовуються під час підготовки майбутніх лікарів. Вони наведені в табл. 1.

У табл. 1 наведений не весь перелік інноваційних методів навчання, які використовуються при підготовці майбутніх лікарів, оскільки у процесі творчого навчання з'являються нові методи, які можуть бути адаптованими до навчального середовища або особливостей аудиторії.

Серед інших популярних інноваційних методів навчання необхідно відмітити модульне, контекстне, програмоване навчання, дискусії, роботу в малих групах, критичне мислення, вікторини, міні-дослідження, рольові заняття, написання асоціативних есе, бліц-опитування. На практичних заняттях крім стимуляторів, можуть використовуватися муляжі, фантоми, тренажери, аудіо- та відеозаписи, мультимедійні презентації, відеофільми тощо.

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що впровадження інноваційних методів навчання, яких на сьогоднішній день є досить багато, має важливе значення при підготовці лікарів. Разом з тим, щоб процес навчання стимулював студентів на придбання знань, необхідно поєднувати їх з традиційними. Незважаючи на те, що нові технології суттєво змінюють освітній процес, такі методи залишаються найважливішою формою передачі знань. В свою чергу, застосування інноваційних методів навчання досить часто є проблематичним, оскільки в умовах стандартизованої освіти використання нових технологій ускладнюється.

Медичні заклади вищої освіти, з одного боку, підпорядковуються державній політиці в області

освіти, з іншого – відчувають на собі вплив охорони здоров'я, яке також модернізується сьогодні. У цьому специфіка та основна відмінність українських закладів вищої освіти, які готують майбутніх медиків, від інших ЗВО світу, що реформують освіту з урахуванням пріоритетів, визначених у ході Болонського процесу загалом та для медичної освіти зокрема. Разом з тим, в останні роки спостерігається поступове впровадження інноваційних методів навчання в освітніх закладах України, в тому числі, й медичних. Ця тенденція має позитивний вплив на якість підготовки майбутніх медиків, навчально-наукову роботу ЗВО, винахідницьку діяльність та привабливість для абітурієнтів. В зв'язку з тим, що останні роки навчання в закладах вищої освіти відбувається переважно в дистанційному чи змішаному форматі, застосування інноваційних методик є дуже актуальним та відіграє важливу роль у підготовці студентів-медиків.

Проаналізувавши дані консолідованого рейтингу закладів вищої освіти медичного спрямування 2021 року, можна зробити висновок, що найвищий рівень впровадження інноваційних методів в навчання демонструють наступні ЗВО: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця; Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького; Харківський національний медичний університет; Дніпровський державний медичний університет; Буковинський державний медичний університет [8].

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, один із перших в Україні запровадив у 2018 році інноваційну методику навчання, яка передбачає проведення лекцій в новому форматі з використанням системи інтерактивного опитування студентів в режимі реального часу [9].

Не дивлячись на те, що Одеський національний медичний університет, не увійшов до списку 10 найкращих медичних ЗВО України в 2021 році, він вважається одним з найбільш технологічних та прогресивних медуніверситетів нашої держави [10]. Одеський медичний університет відомий впровадженням стимуляційних методів в навчальний процес. Справжніх пацієнтів тут імітують сучасні роботи. Студенти мають змогу відпрацьовувати практичні навички, такі як діагностика, реанімація, лапароскопічні операції, на симуляторах. В останні роки в цьому закладі освіти роблять ставку на компетентнісній освіті, яка неможлива без впровадження інноваційних методик навчання.

Симуляційні та інші сучасні методи навчання використовує Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, на базі якого створений навчальний імітаційний центр [11].

Не відстає від нього і Харківський медичний університет, який в 2020 році отримав на міжнародній виставці «Освіта та кар'єра» гран-прі в номінації

Інноваційні методи навчання

Методи	Значення
Метод проблемного навчання	Метод проблемного навчання здобув популярність в багатьох європейських країнах. Це навчання, при якому студенти отримують завдання не в готовому вигляді, а шляхом самостійного дослідження. Суть проблемного навчання полягає у створенні ланцюга проблемних ситуацій та управління діяльністю студентів з самостійного вирішення навчальних проблем. Однак необхідно пам'ятати про те, що лише певна частина знань та способів діяльності може стати об'єктом проблемного навчання. Ним неможливо повністю замінити чинну систему навчання. Основні фундаментальні знання, досвід, накопичений людством і ряд істин, встановлених фундаментальними науками, доцільно повідомляти студентам, використовуючи інші методи
Тренінги	Цей інноваційний метод грає важливу роль при підготовці майбутнього лікаря. Під час тренінгів моделюються конкретні значущі ситуації спілкування, управління, проводиться аналіз реальної поведінки учасників. У процесі відео-тренінгу перегляд та обговорення відеозаписів дають можливість учасникам отримати оперативний зворотний зв'язок та підвищити компетентність за рахунок рефлексивного використання інформації, що отримується
Ділові ігри	Цей метод допомагає занурити студентів в атмосферу, що є гранично близькою до роботи лікаря, навчає спілкуватися майбутніх спеціалістів з пацієнтами та колегами, а також навчає проводити обстеження, діагностику, обирати правильне оптимальне лікування. Основне призначення ділових ігор – зменшити ступінь новизни та несподіванки можливих виробничих ситуацій. Неодмінною умовою для успішної ділової гри є створення динамічно мінливої картини в залежності від правильних або помилкових дій гравців. Необхідно постійно нагадувати студентам про те, що «виробничою» сферою лікаря є хвора людина і ситуація, що стала для лікаря несподіваною, часто може призвести до фатальних наслідків для пацієнта
«Клінічний випадок»	Він використовується для майбутніх лікарів, але може бути застосований і на рівні фахівця, бакалаврату медичної освіти як форма та засіб навчання. Використання методу «клінічний випадок» сприяє формуванню компетентностей студентів за рахунок інтеграції знань, умінь у навичку, досвід діяльності та приваблює емоційним супроводом, реальністю клінічних ситуацій. Його використання сприяє інтеграції знань учнів за рахунок застосування наочних засобів, емоційного наповнення, реальності клінічних ситуацій, що підвищує рівень практичної готовності студентів та їх відповідальності за досвід професійної діяльності
Case-study	Неігровий імітаційний метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань, ситуацій (кейсів). Цілі даного методу полягають у тому, щоб групи студентів спільними зусиллями проаналізували ситуацію – кейс, що виникає при конкретному збігу обставин, знайшли практичне рішення, оцінити всі запропоновані варіанти та вибрати з них найбільш підходящий. Застосування методу case-study під час навчання студентів медичних ЗВО дозволяє виробити навички колективної роботи під час вирішення реальних проблем, дає студентам можливість навчитися, приймати важливі рішення при виникненні серйозної життєвої ситуації, що особливо важливо для майбутніх лікарів, виробляти навички правильної побудови питань та відповідей на них
«Мозковий штурм»	Метод «Мозковий штурм» заснований на стимулюванні творчої активності групи учасників. Він допомагає студентам опанувати необхідні для роботи навички, чітко і коротко висловлювати свої думки, тренувати мислення, розвивати вміння слухати та чути колег. З його допомогою легко зацікавити студентів. Використання методу «мозкового штурму» показує недостатність їх знань, тим самим стимулює до навчання
Симуляція	Симуляція – це інноваційний метод навчання, в основі якого лежить реалістичне моделювання, імітація клінічної ситуації або окремо взятої фізіологічної системи. Для цього використовуються біологічні, механічні, електронні та віртуальні (комп'ютерні) моделі. Мета навчання з використанням симуляційних сценаріїв – набуття та засвоєння навичок, які складають компетентність майбутнього лікаря

Примітка: систематизовано авторами на основі джерел [4; 5, с. 383; 6, с. 496; 7]

«Впровадження сучасних засобів навчання, проєктів, програм і технологій для удосконалення та підвищення ефективності освітнього процесу». В останні роки у навчальний процес інтегровано різноманітні інноваційні методики. Активно використовуються технології дистанційного навчання, класичні лекції поєднуються з відео-лекціями та інтерактивними матеріалами, розміщеними на веб-сайті кафедри, використовуються інтерактивні онлайн-тести для підготовки та кращого засвоєння матеріалу, проводяться вебінари та практично-орієнтовані навчально-наукові студентські

конференції, відбувається інтеграція елементів науково-дослідної роботи студентів у навчальний процес тощо [12].

Враховуючи досвід провідних медичних закладів вищої освіти України, можна зробити висновок про поступове впровадження інноваційних методик навчання при підготовці майбутніх медиків. Порівняно з країнами Європи та США, де освіта та медицина знаходиться на більш високому рівні, темпи впровадження інноваційних методик навчання є недостатньо активними. Цей процес уповільнює низка проблем, зокрема:

1. Низький рівень розвитку кадрового потенціалу, недостатня кваліфікація професорсько-викладацького складу та працівників вищих медичних закладів вищої освіти.

2. Моральний та фізичний знос матеріально-технічної бази та оснащеності сфери медичної освіти, руйнування та пошкодження інфраструктури медичних закладів освіти.

3. Відсутність в багатьох ЗВО навчально-дослідницьких, наукових та клінічних центрів.

4. Застарілі підручники, учбові посібники та програми навчання.

5. Застаріла система підготовки майбутніх лікарів.

Зазначені проблеми виявлені і методами статистичного дослідження. Зокрема, за даними опитування, що проводили Жиляєв В., Калашнікова С., Ковтунець [17]. Встановлено, що найбільшою проблемою, що підтверджує низький кадровий потенціал є корупція серед викладачів, слабкий зв'язок між якістю викладання та авторитетом викладача та низький професійний рівень викладання, що показано на рис. 1.

Також за результатами дослідження встановлено, що 29% опитаних студентів вважають, що матеріально-технічна база є застарілою, ще близько 10% студентів вважають, що у процесі викладання використовуються застарілі методики та підручники. Недостатній рівень практичних навиків призводить до того, що 45% випускників закладів вищої освіти не мають таких знань, який вимагає ринок праці.

Для того, щоб вирішити ці проблеми, на основі дослідженої наукової літератури та експертних публікацій пропонуємо шляхи розвитку вищої освіти у табл. 2.

Вирішення проблем, які уповільнюють процес впровадження інноваційних методик навчання при підготовці майбутніх лікарів, покращить якість медичної освіти та сприятиме її переходу на новий рівень.

Висновки. Формування кваліфікованого спеціаліста – одна з головних умов підвищення

конкурентоспроможності вищої медичної освіти, виведення її на якісно новий рівень та покращення якості надання медичних послуг. Для підвищення рівня підготовки майбутнього лікаря необхідно впроваджувати інноваційні методи навчання.

Інноваційні методи підготовки студентів-медиків – це технології навчання, засновані на впровадженні нових способів взаємодії педагога та студента. Основна мета їх використання – виховання професійної компетентності. Сьогодні в медичних закладах вищої освіти застосовуються такі інноваційні методи як метод проблемного навчання, тренінги, ділові ігри, «клінічний випадок», Case-study, «мозковий штурм», симуляція та ін. Для того щоб процес навчання стимулював студентів на придбання знань, вони поєднуються з традиційними методами навчання.

Впровадження інноваційних методів навчання при підготовці майбутніх медиків ускладнюється багатьма проблемами. Серед них необхідно зазначити про низький рівень кадрового потенціалу медичних закладів вищої освіти, моральний та фізичний знос їх матеріально-технічної бази, пошкодження та руйнування інфраструктури, відсутність сучасних навчально-дослідницьких, наукових та клінічних центрів, застарілість програм навчання та систем підготовки майбутніх лікарів, відтік студентів-медиків за кордон. Для вирішення цих проблем необхідно забезпечити стажування викладачів, залучати міжнародні організації до відновлення зруйнованої інфраструктури та модернізації існуючої матеріально-технічної бази, розробляти нові посібники та програми навчання, спростити умови вступу до вітчизняних медичних освітніх закладів для українських абітурієнтів.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що заклади вищої освіти, які готують майбутніх фахівців медичної сфери, можуть застосовувати отримані результати в процесі своєї діяльності.

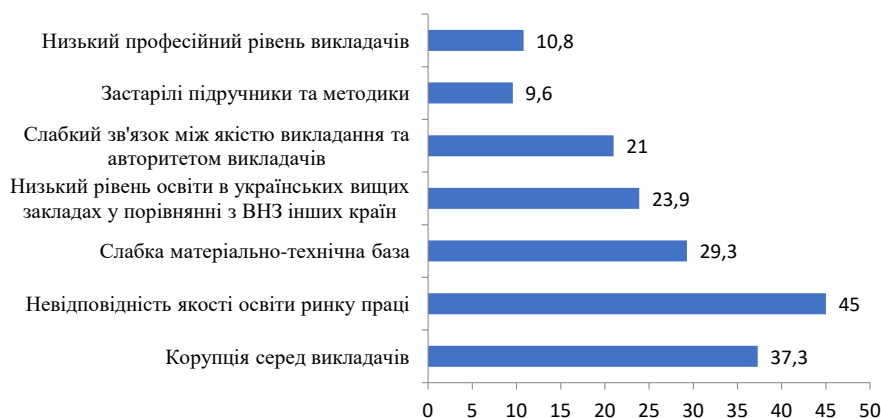

Рис. 1. Проблеми вищої освіти, виявлені в ході опитування [17]

Таблиця 2

Проблеми впровадження інноваційних методик навчання та шляхи їх вирішення

Проблеми	Шляхи вирішення
Низький рівень розвитку кадрового потенціалу, недостатня кваліфікація професорсько-викладацького складу та працівників вищих медичних закладів вищої освіти	Професорсько-викладацький склад та працівники медичних ЗВО України повинні стажуватися в провідних вітчизняних та зарубіжних наукових, дослідних, клінічних, лікувальних навчальних та інших центрах. Завдяки цьому вони зможуть навчитися працювати на новому обладнанні, використання якого передбачене інноваційними методиками навчання
Моральний та фізичний знос матеріально-технічної бази та оснащеності сфери медичної освіти	В зв'язку з повномасштабним вторгненням російських військ на територію України зруйнована та пошкоджена інфраструктура багатьох вищих навчальних закладів. В більшості ЗВО, які знаходяться на відносно безпечних територіях, матеріально-технічна база та оснащення не відповідає сучасним вимогам. Для відновлення зруйнованої інфраструктури та модернізації існуючої матеріально-технічної бази медичних ЗВО потрібно залучати міжнародні організації. Так, в квітні 2022 року групою супроводу Болонського процесу було ухвалено рішення про фінансову підтримку українських інституцій, активізацію співпраці, залучення українських студентів та співробітників до європейської вищої освіти, а також про допомогу у відновленні зруйнованої інфраструктури ЗВО України
Відсутність в багатьох ЗВО навчально-дослідницьких, наукових та клінічних центрів	Не всі медичні заклади вищої освіти України мають навчально-дослідницькі, наукові та клінічні центри, необхідні для впровадження інноваційних методів навчання. Для їх створення потрібно залучати державні кошти та кошти міжнародних партнерів. Крім того, такі центри необхідно укомплектувати сучасним обладнанням та висококласними фахівцями, які пройшли відповідне підвищення кваліфікації
Застарілі підручники, учбові посібники та програми навчання	Необхідно модернізувати та розробити нові посібники та програми навчання, які відповідають інноваційним методам, що впроваджуються при підготовці майбутніх лікарів
Застаріла система підготовки майбутніх лікарів	Необхідно розробити систему підготовки лікарів, в якій традиційні методи навчання поєднуються з інноваційними. Вона повинна орієнтувати студентів на постійну освіту і самоосвіту, яка сприятиме гнучкому теоретичному та клінічному мисленню, формуватиме інтелектуальний потенціал майбутнього лікаря, спонукатиме брати участь в наукових дослідженнях та розробці нових технологій
Відтік майбутніх студентів медичних ЗВО за кордон	В зв'язку з воєнними діями з України за кордон виїхали більше ніж 600 тисяч учнів та студентів. При цьому не ідентифіковано, де знаходиться 10-15% здобувачів середньої та вищої освіти. Відтоку студентів сприяло спрощення умов вступу для українських абітурієнтів. Для того щоб стримати їх в Україні, необхідно адаптувати українську систему під потреби абітурієнтів з окупованих територій. Також необхідно підвищувати якість медичної освіти в Україні

Примітка: систематизовано авторами на основі джерел [15;16]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мазур Л. А. Методи та підходи в навчальній діяльності у вищих медичних навчальних закладах. Матеріали наук.-практ. конф. «Сучасні методичні технології керування навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах». Вінниця, 2018. 102 с.
2. Сеченова І. М. Разработка и внедрение модульной технологии обучения в образовательном процессе по специальностям «Лечебное дело», «Стоматология»: методические рекомендации. Москва: Медицина для всех, 2007. 44 с.
3. Полегенька М. А. Етимологія терміну «Інновація» як економічної категорії. Дніпропетровський державний аграрний економічний університет. *Агросвіт*. 2016. № 21. 58 с.
4. Ділова гра. Значення ділових ігор в навчанні студентів-медиків. *clincasequest.academy*, 2022. URL: <https://clincasequest.academy/medical-game/>
5. Есауленко І. Э., Пашков А. Н., Плотникова І. Е. Теория и методика обучения в высшей медицинской школе: учебное пособие. 2-е изд., исправл. и допол. Воронеж: ВГМА, 2011. 383 с.
6. Панфилова А. П. Мозговые штурмы в коллективном принятии решений. Спб.: Питер, 2005. 496 с.
7. Симуляционный тренинг в медицинском образовании. *clincasequest.org*, 2022. URL: <https://clincasequest.org/simulation/>
8. Найкращі медичні заклади вищої освіти України. *osvita.ua*, 2021. URL: <https://osvita.ua/vnz/rating/42226/>
9. Інноваційні освітні технології для підвищення якості підготовки майбутніх лікарів з дисципліни «Фармакологія». *nmuofficial.com*, 2018. URL: <https://nmuofficial.com/news/innovatsijni-osvitni-tehnologiyi-dlya-pidvyshhennya-yakosti-pidgotovky-majbutnih-likariv-z-dystsypliny-farmakologiya/>
10. Денавчатисяналікаряу2021році? *rbc.ua*, 2021. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/style/uchitsya-vracha-2021-godu-top-5-meduniversitetov-1622713996.html>
11. Навчальний імітаційний центр. *new.meduniv.lviv.ua*, 2022. URL: <https://new.meduniv.lviv.ua/pidrozdily/navchalnyj-imitatsijnyj-tsentr/>
12. Кафедра гістології, цитології та ембріології. *knmu.kharkov.ua*, 2022. URL: <http://www.knmu.kharkov>

ua/index.php?option=com_content&view=article&id=150%3A2011-05-15-17-53-23&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk

13. Освіта в Україні: кожен п'ятий націлений вчитися тільки за кордоном. uifuture.org, 2021. URL: <https://uifuture.org/publications/osvita-v-ukrayini-kozhen-pyatyj-naczilenyj-vchytysya-tilky-za-kordonom/>

14. В українських вишах навчаються 76,5 тис. іноземних студентів, майже 50% - на медичних спеціальностях. ua.interfax.com.ua, 2021. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/746934.html>

15. Через військову агресію Росію та Білорусь виключили з Болонського процесу. zaxid.net, 2022.

URL: https://zaxid.net/cherez_viyskovu_agresiyu_rosiyu_ta_bilorus_viklyuchili_z_bolonskogo_protseesu_n1540923

16. За кордон виїхали понад 600 тисяч учнів і 23 тисячі вчителів. lb.ua, 2022. URL: https://lb.ua/society/2022/05/04/515686_kordon_viihali_ponad_600_tisyach.html

17. Жилиєв В., Калашнікова С., Ковтунець В. та ін. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 р. МОН України, 37. 2015. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2016/18-strategiya-reformuvannya-vishhoi-osviti-20.doc>

Наукове видання

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 48

Том 2

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *Н. Кузнєцова*

Формат 60x84/8. Гарнітура Arimo.
Папір офсетний. Цифровий друк. Обл.-вид. арк. 28,34. Ум. друк. арк. 27,67.
Підписано до друку 29.06.2022. Замов. № 0722/279. Наклад 100 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефон +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.